

Mojca Jelušić

Ovitek iz
črnega snega

Ovitek iz črnega snega

ilustracije in oprema
Barbara Kobljar

Knjigo posvečam svoji sestri Janji Šmalc.

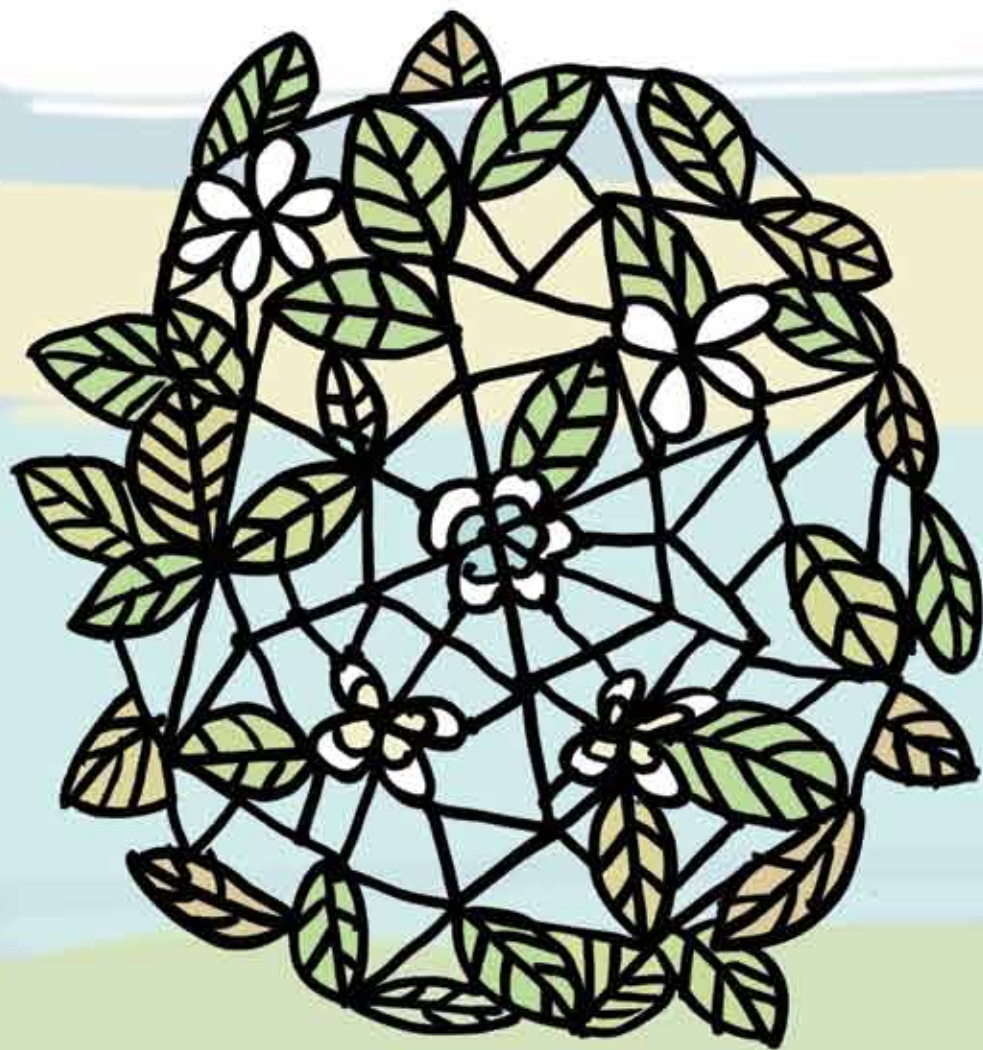
V svoji nevidnosti
razprem peruti.
Vedno ob pljasku dežja.
Brez dežnika
te iščem
nad trepetajočim zrakom.

Premočena od milosti
te želim vrniti
v sedanjost,
se te dotakniti
in ti podariti
nekaj svojega:
zbirko pesmi

*v ovitku
iz črnega snega*

Dan je čisto vsakdanji. Le nekaj mojih občutkov...

DAN
DAN
DAN

DAN je čisto vsakdanji,
le nekaj sivine je padlo nanj.

DAN je čisto vsakdanji,
le nekaj dežnih kapelj ga je umilo.

DAN je čisto vsakdanji,
le nekaj mojih občutkov se je pomešalo vanj.

Dan je čisto vsakdanji. Le nekaj otožnih spominov...

Zaslišim ropot.
Stopim ven. Iz hiše.
Toplina leži odkrušena
v samoti.
Pokrita z mrazom.
Okrog nje plešejo zveri.

Hlad niča
iz globine zemlje
me osamlja,
šepeta kot včasih ti.
Hlad niča
iz globine zemlje
meče sence
kot včasih ti.

Grejem se
s plameni mesečine.
Lepa sem

Črni zbor oblakov
poje slutnje
in zadnja, pesem rablja,
se razlega v tišino.

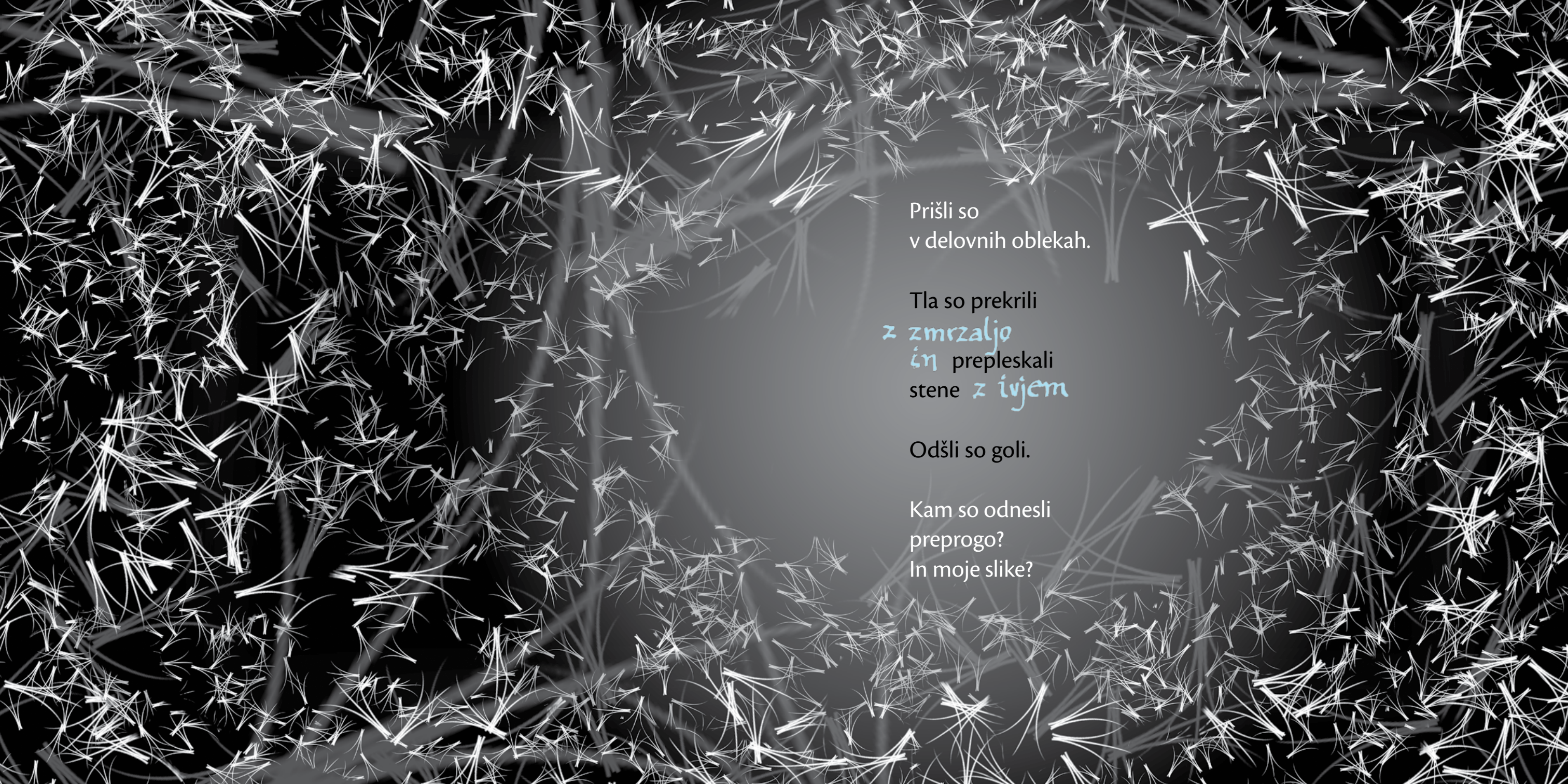
Uran zakrije mesečino.

Iz cerkvenega zvonika
ura bije
in ona spi na ulici,
pokrita z odejo iz krvi.

Sen se zbudi v kal žalosti.

Trnov grm cveti rane,
obraščen z molitvami trav,
ki, od kapljic rose napite,
odpirajo cvetove bridkosti.

Polagam cvetje. Na grob. Njej.

Prišli so
v delovnih oblekah.

Tla so prekrili
z zmrzaljo
in prepleskali
stene z ivjem

Odšli so goli.

Kam so odnesli
preprogo?
In moje slike?

Zavidam mu.

Leži na
blatni poti
in čaka dež.

Ne boji se
biča neurja.
Zavidam mu.

Oblečen
v barvo
posivelega
starca
gleda
z očmi
netopirja
v tla.

In gleda
v nebo.

Ne vidi sove
in ne sliši
skovikanja.

Zavidam mu.

Obstaja.
Skoraj brez
pogojev
za obstoj.

Ne misli
na smrt.
Zavidam mu.

Včasih si
zaželim,
da bi bila
kamen.

Včasih se vprašam, kaj počnejo bogovi nad Soncem.

ihlenjem snega
sonce med

in tali ledene rože na oknu.

udarcev biča.

udarcev biča.

rož na šipi vodi ples

toplota nad

ponorelimi ostanki

in tali ledene rože na oknu.

udarcev biča.

in tali ledene rože na oknu.

in tali ledene rože na oknu.

in tali ledene rože na oknu.

in tali ledene rože na oknu.

in tali ledene rože na oknu.

in tali ledene rože na oknu.

in tali ledene rože na oknu.

in tali ledene rože na oknu.

Sonce med
ihlenjem snega
kopni v brozgo
in tali ledene rože
na oknu.

Toplota nad
ponorelimi ostanki
rož na šipi
vodi ples
v ritmu ponavljajočih se
udarcev biča.

Včasih se vprašam,
kaj počnejo bogovi
nad Soncem.

Dan je čisto vsakdanji. Le tako prazno se počutim.

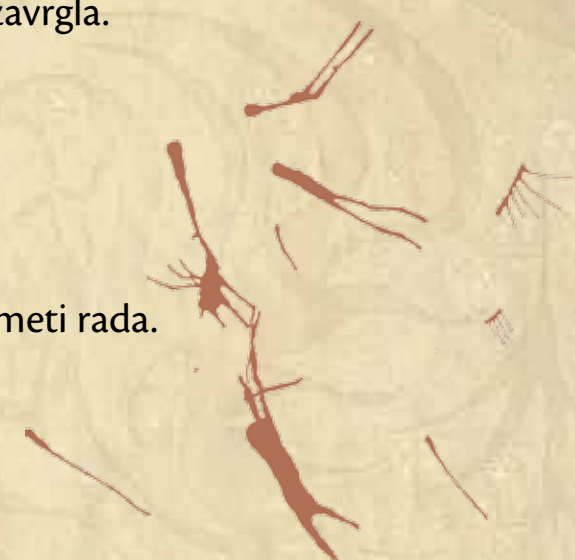
Pustili ste mi živeti.

Zalila sem sveže nabran
šopek osata
in poravnala križ.
Nasmehnila sem se
in bila vse:
mamica, žena, hčerka,
učiteljica, prijateljica ...
Dojela sem

pomen minljivega.

Zvečer pa sem poiskala lutko,
brez oči in ušes,
ki sem jo že zdavnaj zavrgla.
Stisnila sem jo k sebi.
Dovolila mi je jokati.
Ni me videla,
ni me slišala.

In nisem vas nehala imeti rada.

ČRNO Gledam
sonce
in po licih
mi teče črnilo.
Kosi s črnimi
kravatami
mi **Z RUMENIMI**
kljuni
pripovedujejo
nenavadne zgodbe
o soncu,
ki je bilo
včasih rumeno
in o ljudeh,
ki so se smejali.

Molim

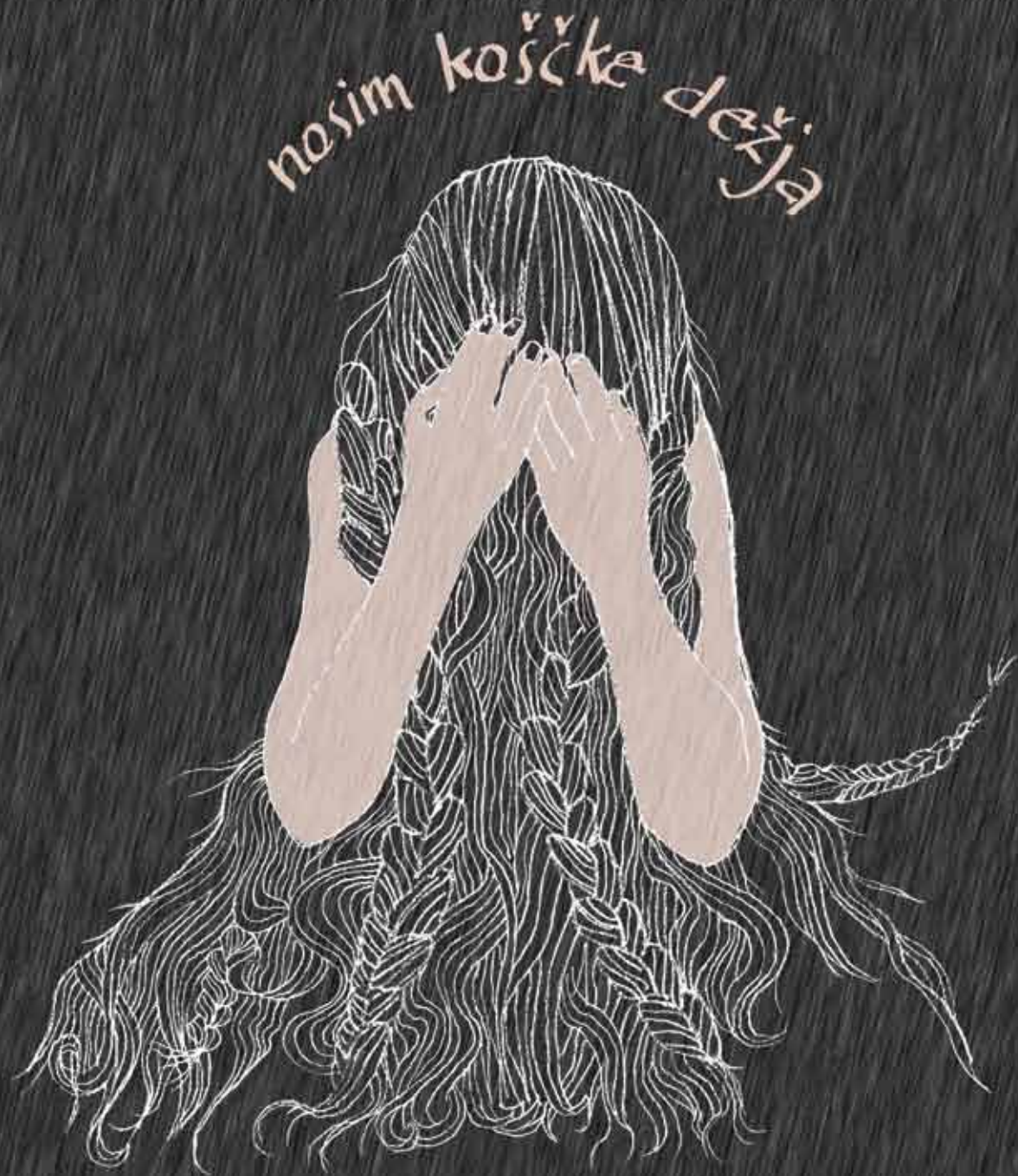
Molitev solistke

na ulici smeti,
brez časa,
brez prihodnosti.

Smeti na kupu,
v človeški podobi
brez obraza,
brez sramu,
brez srca,
brez vesti,
brez duše ...

Gledam v njihove
umazane oči.
In molim.
Jaz. Solistka.
S toliko upanja.

Na laseh NOSIM
KOŠČKE DEŽJA,
ki mi padajo
na oči
in se topijo
v morju solza.

Noč mi je vzela dan.
Ni me vprašala,
le vlekla me stran,
ni se smejala,
ječala po notah
predolgo je melodijo
skladateljev - vran.

MELODIJA VRAN

Nemo sem zrla v note
vsak dan.
Iskala zapis sem
za dan,
se bala
skladateljev vran.

Zmečkala sem note
in vrgla jih stran.

S čopičem sonca

slikam dež.

Med rumeno
in modro
vnesem nemir.

◆ Zakaj moram vedno
vse uničiti?

Lahko bi
naslikala sonce.

A rumena ne bi
tako rumenela
in zelena ne bi
dobila priložnosti,

da ozeleni.

Od sonca
pričakujem svetlobo,

od noči temo,

od neurja škodo,

od ljudi čustva.

Samoumevno
in
egoistično.

Tako PRAZNO
se počutim
v tej svetli noči.

Dan je čisto vsakdanji. Le odtenek svetlejši.

Listi, oblečeni v tišino,
oblik neskladnih,
padajo na tla.
Hladne kače
mrzlo sikajo
svoj strup v zrak
in lipa se ovija
v samoto.

HLAD mejnika
že ječavo
vdiha kačji strup
v pljuča.
Kužni znak
drhti od mraza,
potresa gnev
in loči harmonijo
dveh vrtov.

Smrdi in gnije
neskladno listje,
oblečeno v tišino.
Bitja hodijo tod mimo
z glavami,
obrnjenimi vstran.
Z mrtvimi očmi
v prazno zrejo predse
nad plastmi
lepilnega traku,
ki zdaj so neme ustnice.

Od maja
pa do prvega snega
pod kupi listja
toplo je.
Ne moti hlad
mejnika me.

Noč, kot da je za luno vstala,
z veličino zvezd se ni kazala.
Le ena veličina - dete moje
iskreno misel
za voščilo mi je dala.

Na vrtu prižgala sem luči.
Za goste.

V ribniku cvetovi
kalužnice so gnili,
listi potoške trave
rumeneli in se vili
med plastičnimi rožami.

Med eno. To hote so **ONI** opazili.
Ribe so se skrile pred ljudmi.

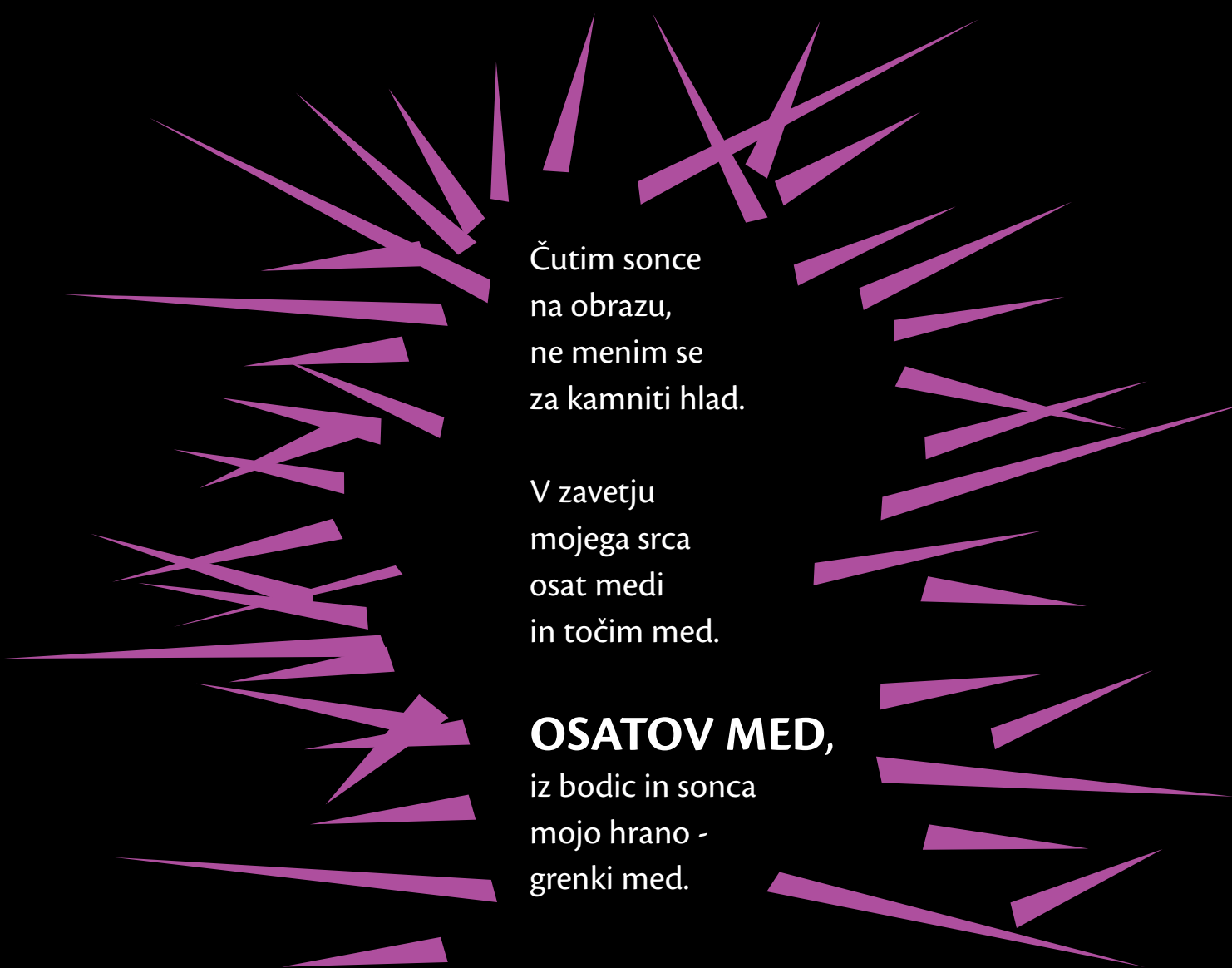
Povabljeni ptice niso videli,
ki se maja veseli
in cvetočega obilja.
Ptice niso slišali ...
So mar pozabili,
zakaj so pravzaprav prišli?

In sem pila. Sok notranje lepote
in nazdravljala v krogu prijateljev

S PENINO ZMOTE.

os at ov

med

A stylized sunburst graphic composed of numerous sharp, purple triangular rays of varying lengths, radiating from a central point on the right side of the image.

Čutim sonce
na obrazu,
ne menim se
za kamniti hlad.

V zavetju
mojega srca
osat medi
in točim med.

OSATOV MED,
iz bodic in sonca
mojo hrano -
grenki med.

Igram se z nasprotji

Se

br

es ura!gi

Igram se z nasprotji

Igram se
z nasprotji
med besedami,
in napišem pesem.

**Igram se
z nasprotji**
med barvami,
in naslikam sliko.

Igram se
z nasprotji
med ljudmi,
in izberem prijatelje.

Oblečem obleko
iz ustvarjalne tkanine

in obujem čevlje,
primerne za izzive.

Hodim skozi življenje
po poteh zrelosti,

PO KOŠČKU

dojemanja in čutenja
mojega velikega sveta.

V črnem paradižu
so sanje
v preteklosti zamrznjene,
duše
v kletkah ujete,
želje
v peklju življenja tleče.

V ČRNEM PARADIŽU

je najlepša rdeča
eksplozija idej.

Dan je čisto vsakdanji.

V ALBUMU hranim otroške spomine:
Miklavževe igrače,
modre kožuščke punčke Dragice,
smuči in padce iz Antonove dolinice,
večerne molitve in sestrine nežne ročice,
na kotalkah obrate,
slike Elde Viler in Majde Sepe,
napihnjene žoge v zrcalu Bistrice,
padalske skoke z blokofske drvarnice,
nagajive ustnice v igri OE,
kjer pravilo zahteva, da smejeti se ne sme,
iz strupenih plodov narejene rdeče ogrlice
in suhe dišeče lipove cvetove.

Nasmeh na ustnicah berača.

- Jutri ob desetih
bomo na Valu 202
govorili o teoriji kaosa.

Dodam:
- ... in poslušali
simfonijo današnjega časa,
se šalim.
Na glasbo se ne spoznam.

Likovno umetnost
pa imam rada.
Obožujem jo.
S staromodnimi očmi iščem
osupljivo sliko časa.
In najdem:

NASMEH NA USTNICAH BERAČA.

Močim in packam besede
z grenko črno brozgo,
brez katere ne znam
začeti dneva,
brez katere ne znam živeti.

In poslušam
vremensko napoved.
Trikrat na dan.
Ne trikrat.
V nedogled.
Ker ne daste miru,
ker ne slišim,
ker niste tiho.
In čakam. Vreme.

Brez dežja,
brez vetra,
brez oblčka,
brez megle,
brez vsega ...
Da bom lahko posušila
popackane,

popackane
besede

Dan je čisto vsakdanji. Kot moj dom, ki je moj raj.

Tukaj pišem

pesem

pod nebom,
ki je prepleteno
s premicami

žarkov

Tukaj pišem

pesem

pod nebom,
kjer rastejo
sence

dreves

Tukaj pišem

pesem

pod nebom

kjer je
moja
hiška.

In tukaj

poslušam

svojo pesem

Moj dom
je moj raj.
Tukaj,
na začetku sveta.

Z otroško govorico
sta govorili,
da me imata radi

od tukaj pa do konca sveta.

Moj dom
je moj raj.
Tukaj,
na začetku sveta.

Srečna sem,
da sva zgradila dom
tukaj, na začetku,
kjer vzhaja sonce.

Do konca sveta,
do zahoda
je toliko poti
z rdečimi znaki
in smerokazi ljubezni.

Moj dom
je moj raj.
Zdaj. In naj
ostane ...

Veliki prostor
časa in tihote
me potegne
vase.

Mislim na vaju,
hčerki.
Kaj počneta
v prestolnici?

Oči je šel
z Loto
na sprehod.
Oh,
kako je tiho.
Tudi naša
lipa molči.

Zaslišim šelest
v vejah.
Odmakne me
od tihote.
Slišim, da je
ptica tukaj
zagotovo doma.

Vrt raste.
Popki potonike
so že močni.
Zagotovo se bodo
v petek odprli,
ko prideta domov.

Lajež!
Oči sprašuje,
kaj si želita

v petek.

za kosilo

Mehkoba verig

Včasih razmišljam,
kaj je najlepše na meni.
Nič ni lepšega od mehkobe
verig materinstva in partnerstva.

Le kadar se zredim z idejami,
postanejo verige pretesne.
In ne mehke.
Pregriznila bi jih
z lastnimi zobmi,
če me ne bi tako boleli.

In bila bi samo jaz.

Na Sečoveljskih solinah
bi z galebi delila jutra,
še preden bi se zbudili
poeti, kiparji, slikarji.

Z njimi - umetniki -
bi delila dan,
nabirala morske trave,
se mazala z blatom
in ležala
v mehki morski tkanini.

Pustila bi sledi.

S tišino bi delila noči,
se skrivaj vrnila domov,
si nadela mehkobo verig
in živela za dan,
ko bi spet lahko izginila.

V potaplajoči tišini trav.

Urno odhitim v noč.
Slikat življenje
na **platno duše.**

Zeleno.

Luna mi vedno sveti
in angeli pravijo,
da me radi opazujejo.
Zjutraj vstanem,
pogledam skozi okno
in se nasmehnem.
Zelena sedi na trati,
na drevju in na vrhovih
naših gora.

Urno odhitim v noč.
slikat življenje
na **platno duše.**

Rumeno.

Luna mi vedno sveti
in angeli pravijo,
da sem vsak dan boljša.
Zjutraj vstanem,
pogledam skozi okno
in se nasmehnem.
Rumena pomaga soncu vstati
v lepoto dneva
in metulj se poigrava
nad zlatimi kapicami trav.

Urno odhitim v noč.
Slikat življenje
na **platno duše.**

Rdeče.

Luna mi vedno sveti.
Zjutraj se zbudim,
hočem vstati
in jih začutim.
Angeli so v hiši.
Dom je rdeč od ljubezni.
Nasmehnem se.

Izdelujem ovitek
za pesniško zbirko.
Ovitek iz črnega snega.

Iz česa?

Iz drobnih snežink,
ki se ločijo
po svoji drugačnosti.

V ovitku sem jaz.

In moja drugačnost,
ki je **DRUGAČNA**
OD DRUGIH
DRUGAČNOSTI.

Dan je čisto vsakdanji. Primeren za letenje s pticami.

Moje telo

je čisto.

Otrok.

Igram se
s potičkami
iz zemlje,
domače,
ribniške.

Moje telo
je umito
od studenca.

Dekle.

Ležim
na zemlji
in čutim
toplino
valovitega
žameta.

Moje telo

Moje telo
ni več
samo moje.

Žena.

Spoznavam
značilnosti
kraške
zemlje,
na podstavku
iz rešeta,
in ji prilagajam
življenje.

Moje telo

Moje telo
je izpopolnjeno.

Mami.

Sodelujem
pri igri
s potičkami
in družinski
izdelavi
vzorcev
štiriperesne
deteljice.

Moje telo

Moje telo
je lahko.
Belo.

Ptica.

Letim nad
našo zemljo
in trosim
semena
rodovitnosti
brez primesi
prekletstva
kamnitega
sveta
na potičke
iz zemlje.

Povabim se
v trenutek brezčasnosti
in doživim
veličasten sprejem.

Kako USTAVLJENO ...
Popolno.
FANTASTIČNO!

ustavljeno
fantastično

Jaz pa sem mislila,
da ne znam živeti
brez gibanja upognjenih trav
nad trdimi podlagami
zemlje in kamenja.

ustavljeno
fantastično

Letam s pticami

Sonce odrine
oblačno gmoto
in obarva
žitno klasje.

In ptice.
In mene.

Letam s pticami
po nebu,
jih barvam
v barve koral
in se z njimi
potapljam,
kadar se mi
to zahoče.

Sonce prodre
v globino
in obarva
morsko dno.

Dan je čisto vsakdanji. Minljiv kot beli sneg.

ČISTO VSAKDANJI DAN, A V NJEM TOLIKO ŽIVLJENJA!

Pesmi v zbirki Ovitek iz črnega snega simbolno prinašajo sedem vse bolj svetlih dni (poglavij) življenja in osmi dan (konec). Kot beli (topljivi in minljivi) sneg v nasprotju s črnim, ki se oprime obstoja za vedno.

Ovitek iz črnega snega dojemam kot simbol dvoplastnega življenja – eno živi pesnica zase in eno za sestro, ki je odšla. Kdaj pa kdaj jo sliši šepetati iz globin, da začuti hlad niča, ki ji skozi leta in noči postane domač, bližnji, z njim je lepa z ogrlico iz brazgotine. Je kot sel med enim in drugim svetom, da ji ni tuj niti strašljiv, ampak postane njen vsakdanji. Izgubljeno osebo najde (vedno v dežju) nad trepetajočim zrakom in to trepetanje ujame v rahločutne, kdaj povsem drobne pesmi. Zbirka je dotik z minljivim in hkrati večno živim. Njeno sporočilo je ljubezen do življenja, do slehernega dneva, trenutka, od črne jutranje brozge do večerne penine zmot. Dnevi v Ovitku tečejo in so na prvi pogled povsem običajni, a ugotovimo, da niso brezbarvni - so simpatični, ljubeči, kdaj tudi ostri in strogi - najbrž zato, ker so videni z občutljivimi pesniškimi očmi (le nekaj mojih občutkov se je pomešalo vanje). Zdi se, da so zbirko narekovala desetletja molka, notranjega tihega pogovora z umrlo sestro, ki je vse bolj postajala druga pesničina obleka, vest, zaznava – zaradi (podzavestne) želje obuditi jo - živeti še eno plast (svojega) življenja zanjo. Kot bi nastala, ko so tihotni pogovori dosegli kritično maso, zrušili jez tišine in prodrli navzven, se artikulirali v besede.

Pesmi se oblačijo v prispodobe iz narave, ki so kot platna, na katera se nizajo razpoloženja: ledene rože, kosi, vrani, kalužnice, ribnik in poleg belega snega in črnega ovitka, so tu še vse barve – od zelene, rumene in rdeče ... Te podobe so vezenine za pesmi, v katerih so prisotne pesničine vloge v življenju: mamica, žena, hčerka, učiteljica, prijateljica ... Pesnica se sicer zaveda, da so te vloge polne odgovornosti, skrbi, popuščanja in zategovanja, tudi ujetosti, a se jih, teh mehkih verig, nikoli ne bi hotela znebiti in bi si jih sama pazljivo nadela, če bi imela preveč svobode za slikanje, pesnjenje, kiparjenje ... Skozi te vloge, se zdi, je našla tudi dovolj modrosti, da je težo smrti znala razrahljati.

Njena drugačnost je drugačna od drugih drugačnosti, zato je z mehкими verigami, ovitkom iz črnega snega in ogrlico iz brazgotine v navzven običajnem življenju močna, a krhka, ljuba, blizu vsakemu od nas. Pred nami je Mojčina četrta pesniška zbirka, še bolj zrela, domišljena, globoka - in zato vas brez zadržkov vabim, spustite se v Ovitek iz črnega snega – v duhovno bogat, topel svet, ki nas bo ogrel in navdal z optimizmom, upanjem in voljo do življenja.

Ana Porenta

Zbirka pesmi
Mojca Jelušić
Ovitek iz črnega snega

Ilustracije: Barbara Koblar
Oprema in prelom: Barbara Koblar

Lektorirala: Tanja Debeljak
Tisk: LUART d.o.o.
Ribnica, 2013
1. izdaja
Samožaložba: 200 izvodov

Vse pravice pridržane. Brez pisnega dovoljenja lastnika avtorskih pravic je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnemkoli obsegu ali postopku, hkrati s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki.

K izidu pesniške zbirke so pripomogli:

Barbara Koblar
Občina Ribnica
Posestvo Ugar d.o.o.
LUART d.o.o.
Inotherm d.o.o.
Peskokop Anica Rigler s.p.
Microera Jože Šilc s.p.
Lesoj d.o.o.
Levstek Transport Stanko Levstek s.p.
Urarstvo Levstek Levstek Tomaž s.p.
OO SDS Ribnica
Frizerski salon Vesna Kotnik Vesna s.p.
Frizerski studio Karmen
VETD Hrovača

CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-1

JELUŠIĆ, Mojca

Ovitek iz črnega snega : [zbirka pesmi] / Mojca Jelušić ;
ilustracije Barbara Koblar. – 1. izd. – Ribnica : samozal., 2013

ISBN 978-961-276-880-5

270147072